

njeno korist. Tudi tu se je metalo učiteljstvu polena pod noge.

Poglejte si življenje slovenskega učitelja od njega začetka do njega konca! Poglejte pogoje za njega vzgojo in izobrazbo! Kdo se je že zganil, da je bil voljan odpomoči tem razmeram in priboriti učiteljstvu pogoje z dobro, stanu primerno vzgojo in izobrazbo? Morda Vi, gospod P., s svojo kritiko? Poznamo rane sami, in tu je nezadostno sredstvo le kritika, ker stvari se izkuša odpomoči s skoro pretirano močjo in je vse že do skrajnosti napeto. Nihče razen učiteljstva samega, ki je žrtvovalo marsikatero noč, ki je odtrgalo marsikak kos kruha svojemu in svojih otrok telesu in porabilo denar za svojo duševno izobrazbo, se ni ganil, da bi s pozitivnimi ukrepi izboljšal stanje ljudskošolskemu učiteljstvu!

Glej, slovenska javnost, taka je slika učiteljstva pred teboj! In danes se je dvignil kritik, ki pod danimi pogoji odreja učiteljstvu „smisel za kulturno, socialno in gmotno življenje ljudstva“. Izšel bi rad življenje iz te tega! Računajte s pomočjo sorazmerja! Danes Vam lahko vrže učiteljstvo frazo, ki ste jo vrgli nekoč učiteljstvu namesto kruha — nazaj in Vam odgovori z Vašimi besedami: „Pretirane zahteve!“ Sami ste krivi, ker i Vi niste hoteli pomagati učiteljstvu, Vam pa sedaj ne more učiteljstvo!

Absorbirane so moči učiteljstva do zadnjega in kje ostaja čas? Poglejte si posamezna kulturna, socialna in gospodarska podjetja po deželi; kdo sodeluje pri njih in s kolikimi žrtvami? Verujte, gospod P., da ima učiteljstvo več smisla in volje za kulturno delo med ljudstvom, nego imajo naši kritiki, kompetentni faktorji, naša inteligenca in naša oficialna javnost smisla za reševanje šolskih in učiteljskih vprašanj!

Tudi mi priznavamo in obsojamo vse nedostatke med seboj. V duu duše zaničujemo one svoje stanovske tovariše, katerih slika naj bodo „Hlapci“, ki si izkušajo s tem, da prodajajo svoje prepričanje, svoj značaj, svoje poštenje, svojo kolegialnost — vsega sebe, izboljšati svoj gmotni položaj. Toda ker upoštevamo dejanski položaj, zato ne kritikuemo, ne bičamo in ne kričimo, temveč izkušamo izboljševati in odpomoči razmeram s pozitivnim delom. Ne blatimo propadlih tovarišev, akopprav so na sramoto vsemu stanu, temveč jih — milujemo! In Vi, gospod P., ste žalili ves stan! Obrnimo ost navzgor in zapičilo se bo v telo onih, ki tlačijo ves učiteljski stan in bi radi njega poštenje udušili.

Gospod P.! Kakor je bila neosnovana Vaša kritika nad učiteljstvom v VI. zv. 1909. „Naših Zapiskov“, tako je bila tudi neosnovana sedanja kritika in mi ne pripisujemo te krivde Našim Zapiskom, temveč Vašemu temperamentu in nesimpatičnim predsodkom do učiteljstva.

Če pa želite še višje socialne izobrazbe in še globlje pronicanja socialnega duha

med učiteljstvom, tedaj niso naša pota ločena, samo način dela je drugi. Merodajni faktorji in tudi učiteljstvo dobro ve, da zadobi s splošno, vsestransko in popolno izobrazbo tudi moč in veljavo, zato mu merodajni faktorji nečejo dati niti izobrazbe niti sredstev za izobrazbo, učiteljstvo si pa izkuša pridobiti vsega — v kolikor moči visoki meri — s samopomočjo.

Zaupamo v moč evolucije, ki vodi sicer počasi, a zato tem sigurneje do smotrov. Da je nastopila sedaj reakcija, to nas ne straši, ker jo pojмимо kot predmet obstoječih razmer. Ne straši nas ta reakcija, ker nam poleg hipnih slabih posledic prinese tudi trajne in dobre posledice, t. j. socialno prebujenje učiteljstva in njega prepoved. „Potrebujemo tedaj vzgoje k socializmu, v kateri se ima utrditi socialna vest posameznika — in tako celote“. (Abditus: „Socializem posameznika“ v Naših Zapiskih.) Dobro došla torej reakcija, da nas očisti napak, nam preokrene smer, nas vzgoji drugače, s tem da nam daje zgodovinski zgled slabosti. Ni naš namen z nasiljem se upirati slabim posledicam reakcije, temveč pospeševati dobro stran reakcije, da bomo tem jačji in jačje stali po viharju zopet vsak na svojem mestu!

S hipnimi kritikami ne odpomoremo položaju, treba je mesto fraz — dela, ki temelji na dobro poznanih razmerah in na premišljeno začetni poti. Če bi bila javnost zrela, bi ne prišlo do takih razmer! Da bo pa vboče boljše, je dolžnost naše javnosti, da se zainteresuje za šolska in učiteljska vprašanja in stremjenja in je to naloga naših kritikov, da na ta način tudi delujejo, ako hočemo imeti dobro vzgojeno javnost — tudi v tem oziru — pred seboj, ki je edina opora šolstvu in učiteljstvu v sedanjih nenormalnih in nemoralnih razmerah!

Slovenskim učiteljicam!

One tovarišice učiteljice, ki žele obiskovati gospodinjski tečaj v „Mladiki“ za velikih počitnic, naj se prijavijo odboru „Društva slov. učiteljic“ tekem 8 dni!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca aprila K 116.541'60.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znakah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Čimbolj pa se čisti razum, tem večje je njegovo spoznavanje višjih in najvišjih zakonov, dokler ne spozna vse v sebi in sebe v vsem.

Končam to predzadnje pismo z besedami Langsdorffa:

„Izpopolnjujte svoje mišljenje potom človekoljubja, usmiljenja, spravljivosti in bratstva do vsega človeštva.“

Tvoj Afron.

XVI.

Ko mine noč, promine san — življenje vstane v svetli dan! Amanat.

Dragi Švon, noč gubi svojo moč, in san, ki teži razum, prominjuje. V meni se vedno bolj raja, želja po onih daljnih svetovih, kjer dobi duh svoje stalno domovanje. Slutim, da prihaja doba, ko zapustim te divne vednoevoče livade ter se preselim v nadaljno domovino, kamor me dviga spoznanje večne Resnice. Dosihdob se še dotikata najina svetova; ko poletim višje, naju bodo ločile dalje, ki jih navzdol ne preletim, da bi Ti zopet napisal in sporočil o svojem bivanju v novi domovini. Ko sem se izprehajal pod libanonskimi cedrami, katerih komplement se tostran z vso energijo očituje, zagledam med neborno množico svojega nadsvetljubljenega, sivolasnega Amanata.

Čutil sem v sebi njegovo željo, zato stopim k njemu ter ga objamem z vso žarko ljubeznijo, kakor objame ljubljani sin svojega očeta.

Amanat mi pravi: „Afron, kmalu Te povedem v domovino, od koder nam sije oni žarki sijaj večne ljubavi, ki jo čutiš s svojim duhom.“

Začudim se tem besedam in ga vprašam: „Amanat, kaj govoriš? Se li nahaja izven tega sveta še drugi svet? Ni ta sijaj večnega solnca le omana brez realnosti?“ Amanat odgovori: „Tenčica odpada za tenčico od našega duha. Kadar odpade zadnji ovoj, ki mrači naš razum, se prebudimo iz dolgotrajnega sna našega potovanja v beli solnčni dan, iz katerega smo izšli. — Glej, ono žareče solnce blaženstva, ki sveti tako mamljivo, opojljivo, neminljivo srečo v nas, je bitje, ki je iz njega izplaval naš „Jaz“ v vesoljstvo, da se vrne ta „Jaz“ zopet k njemu, ter se raduje njegovega stvarstva.“

„Obseva li to solnce spoznanja vse vesoljstvo tja do skrajnih, mrtvih mej?“ vprašam nadalje svojega učenika.

Amanat mi odgovori: „Njegov dih je povsod in njegov svet seva življenje v najtemnejše nočne dalje. — Čimbolj se naš um s spoznavanjem njega bliža k njemu, tembolj raste hitrost utripanja naših želj. — Kadar se bo umiril v brezmejno brzini valovanja naš razum čist brez najmanjše pege, se bo prost vsakega snovnega ovoja kot prosta sila v prostem vesoljstvu izlil v večno, vserrazsvetljujoče, vseobsegujoče, vsepronikujoče vseмирsko solnce, kjer bo živel žitje nad vse čistega, nad vse sijajnega spoznanja vsega v sebi in sebe v vsem. Naslajal se bo razum v shvatanju in blažen-

Celibat učiteljic.*)

Deželni zakon iz leta 1870. na Moravskem ni prepovedal učiteljicam zakona. Treba je bilo samo, da so one učiteljice, ki so se hotele poročiti, že vnaprej prosile za dovoljenje okrajnega šolskega sveta. Isti zakon je govoril v § 67. tudi o preskrbljenju sirot po članih učiteljskega stanu; tedaj tudi sirot po onih učiteljicah in nadučiteljicah, ki so se poročile z dovoljenjem c. kr. okrajnega šolskega sveta. Zakonodajalci iz 70 let preteklega stoletja so gledali gotovo mnogo človekoljubnejše in pravičnejše na to važno vprašanje, kakor pa poslanci v moravskem deželnem zboru leta 1903., ko so na predlog barona Haupta glasovali za prepoved zakona učiteljic v aktivni službi.

Frivolne opazke, ki so se jih pri razpravi te določbe v deželnem zboru posluževali, nikakor niso bile dostojne za odposlanike naroda, cvet inteligenca, poverjene z zaupanjem svojih volilcev.

5. listop. 1903 se je odločalo v dež. zboru o usodi stotin ljudi, ne da bi se razmišljalo v dalekosežnih socialnih posledicah take prepovedi.

Poslanec Žaček se je bil izrazil leta 1908. pred deputacijo učiteljstva, da je bila prepoved prenapljeno odglasovana in da so šele pozneje zbirali nagibe in vzroke za utemeljitev te prepovedi.

Moravske učiteljice so protestovale na zborovanju leta 1909 in še poslej vsako leto s ponovnimi peticijami delujejo za razveljavljanje te prepovedi.

Branijo svobodo samostojnosti, svobodo samostojnega odločevanja o samem sebi.

Čemu neki naj bi opuščala učiteljica službo, ki ji je posvetila dokaj let priprav in ki jo izvršuje z ljubeznijo in razumom, samo zato, ker se namerava poročiti?

Vrednostnost njenega dela gotovo nikakor ne izgubi na ceni, če postanejo oblike njenega zasebnega življenja druge.

Učitelju ali pa uradniku se zakon gotovo ne vmešava v njiju osebnostne zadeve, če sicer njiju življenje ne zbuja morda pohujšanja — njiju ceno odločuje njiju delo, zmožnost, uradi se vmešavajo le tedaj, kadar nista izpolnjevala dolžnosti.

Pri presojevanju dela in kvalifikacije učitelja in uradnika sploh niso merodajne in odločilne zasebne razmere, n. pr. številna rodovina, bolezn, smrt, skrbi, kar vse sigurno ni brez vsakega vpliva na celo osebnost in nje izdatnost v tem ali drugem obdobju.

*) Ta članek nam je poslal gđ. Antonija Gebauerjeva, učiteljica v Kromerizu na Moravskem in predsednica „Jednote moravskih učiteljic“. Članska moravska tovarišica je z zanimanjem čitala polemiko o celibatu učiteljic, ki se je razvila v našem listu, ter nam je doposlala svoj članek, da vidimo, kako sodijo o tem vprašanju češke moravske kolegince.

Uredn.

Vsak človek brez predsodkov priznava, da je treba vzeti življenje kot tako v vsi njegovi zloži poleg tega pa ni treba rušiti principa svobode, ki je vsaki človeški duši neizogibna potreba. In tako zahtevajo tudi moravske učiteljice, da naj odločajo edinole kvaliteta in uspehi njihovega delovanja brez razlike, jeli je te uspehe dosegla svobodna ali poročena učiteljica.

Mnogo jih je, ki so proti vztrajanju poročenih učiteljic v aktivni službi z utemeljevanjem, da ni neki mogoče dvema gospodoma dobro služiti. Ta trditev bi nekaj odtehtala, ko bi bila delovna izdatnost posameznikov enaka. Nekdo opravi v istem času makari trikratno mero svojih dolžnosti in to dobro, ko drugi v istem času ne utegne niti enega dela pošteno završiti.

Učiteljica, ki ni duševno in telesno dispozirana, da bi izvrševala v polni meri svoje delo, naj ob poroki izstopi iz aktivne službe prostovoljno, toda zakon naj jo k temu koraku ne sili!

Čemu zabranjevati po poroki šolo učiteljici, ki bi se le nerada z njo ločila, ki na isti šoli deluje z zanimanjem in uspehom in čuti v sebi dosti sil, da zadošča lahko tako šolskim dolžnostim kakor tudi dolžnostim dobre gospodinje.

Šolski uradi imajo vselej toliko pravomoči, da nastopijo takoj proti učiteljici, ki bi ne izpolnjevala svojih šolskih dolžnosti.

In če zagovorniki celibata učiteljic trde, da iz njih govori skrb za deco in rodovine učiteljic, lahko oporekamo: Zakaj obsipljete ravno deteta učiteljic s toli nežno pozornostjo? (Učiteljica že sama poskrbi, da se posveti nekaj ur na dan, in to dobro, lastnim otrokom.) Zakaj pa ne očitajte plemkinji, da izroča svojo deco izključno le vzgojiteljicam in da jih makari po cele tedne ne vidi, zakaj ne očitajte ženi trgovki, če večino dneva presedi v trgovini in se ne posveča deci? Zakaj pa ne varuje zakon detet delavk, zakaj pa zakon ne prepoveduje ženam, ki se čutijo matere, težkega dela pri stavbah, na polju, v tvornici in obrti?

Res je, vsaka žena naj bi bila v dobi materinstva čuvana, tedaj tudi učiteljica.

Zaradi tega zahteva „Jednota moravskih učiteljic“ v svoji peticiji, naj se dovoli učiteljici v dobi materinstva šestmesečni dopust. Da bi šola zaradi tega ne trpela škode in da bi člani učiteljskega zbora ne bili preobremenjeni s supriranjem, predlaga, naj učiteljice, ki stopajo v zakon, plačajo nekaj % več v penzijski ali kak drug fond, ki bi se v ta namen osnoval, in iz tega zaklada naj bi se krila substitucija v kritični dobi.

Sicer pa bi učiteljice imele itak pravo zahtevati, da se nagradi substitucija iz penzijskega zaklada, zakaj plačajo prav tako kakor učitelji 3% za penzijo. S tem denarjem se preskrbujejo vdove in sirote po učiteljih, kar je popolno pravično. Po smrti učiteljice pa vplačani donesek ostane zakladu.

Računski izkaz deželnega šol. sveta iz leta 1905 dokazuje, da učiteljice iz pokojninskega zaklada ne dobivajo toliko, da bi bilo razmerje med dohodki učiteljev in učiteljic procentualno enako. Leta 1905. so vplačali učitelji 358.749-67 K, učiteljice 57.547-74 K. V procentih so dali učitelji 86-1/2%, učiteljice 13-9/10%. Isto leto so prejeli učitelji iz pokojninskega zaklada 986.819 kron, vdove 637.536 K, sirote 93.509 K, skupaj 1.717.864 kron. Učiteljice pa so dobile 76.391 K. V procentih so prejeli učitelji, vdove in sirote 95-7/10%, učiteljice pa 4-3/10%. Iz omenjenega je razvidno, da bi bila zahteva učiteljic, naj se krijejo v dobi materinstva stroški za substitucijo, oziroma pomožno učiteljstvo iz pokojninskega zaklada, finančno popolnoma upravičena.

Sicer pa je zakon, ki je dovoljeval učiteljicam poročiti se, na Moravskem veljal celih 33 let, in izkušnje, ki so jih pridobili tedaj šolski uradi, govore skoraj povsod v prilog omenjeni naredbi. V celoti je le prav malo učiteljic vztrajalo v aktivni službi po poroki.

V letu 1903. se je poročilo od 1186 samo le 109, tedaj 9-1/10% učiteljic.

Oni pa, ki iz prudenje ne dovoljujejo poročeni učiteljici pristopa v šolo, kaj čudno razsvetljujejo svoje moralno stališče. Nisem za to, da se pred časom otroke posveča v tajnosti in podrobnosti poglavnega življenja, pač pa sem naziranja, da že desetletno dekletce, ki ni bilo vzgojeno v dvournosti in s slabim zgledom, instinktivno mnogo izsluti in čisto in razumno razsodi, kadar zagleda nosečo ženo.

In vsekakor je sramota za kulturno družbo, če spremlja njena dozorevajoča mladina, zlasti moški naraščaj, ženo — mater z mnogopomembnimi posmehi in ne ravno nežnimi opazkami. In ne postane boljše, dokler se bo smatralo klanje ljudi v vojnah in zatiranje slabšega za junaštvo, dokler bo žena, ohraniteljica življenja, moralno in gospodarsko potiskana v ozadje. In če se li danes zgražamo nad tem, da se podanik v srednjem veku ni smel samovoljno preseliti na zemljišče drugega gospodarja, da o lastnih osebnih zadevah ni smel svobodno odločevati, tako bo tudi doba ki se že vidno približuje, obsodila današnje zakone in nazore, ki varujejo samo le pravo močnejšega.

Kakor sta solnce in zrak last vseh ljudi, tako naj ima pravo na delo, na polno življenje, na srečo vsak posameznik brez razlike spola!

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani.

V Brnu je zborovalo dne 8. t. m. češko napredno dijaštvo. Dijaki so sprejeli resolucijo za drugo češko univerzo v Brnu, za rusinsko v Levovu in za slovensko v Ljubljani. Obenem zahteva resolucija dovoljenje za habilitacijo slovenskih docentov na praškem vseučilišču in pa popolno reciprociteto glede zagrebške univerze.

Značilno pismo.

Uskokom v album.

Naš urednik je dobil od prijatelja pismo, kjer stoji tudi te značilne besede: „Kako se Ti godi? Meni slabo; od oktobra sem bil bolan, štiri tedne v postelji, v aprilu sem zopet začel poučevati. Obravnave v deželnem zboru sem čital z veseljem, a niso prinesle ničesar. Oh, ti grdi klerikalci, res nas bodo izstradali. Sila in glad sta nekoliko razredčila naše vrste, upam, da smo sedaj čisti! Mi pa stojimo in pademo s svojim prepričanjem, pa naj se zgodi, kar hoče! Stradati in trpeti me ne bodo utili, saj sem temu vajen od mladih nog, v boju pa že stokrat preizkušen in dobro utrjen, pa se nič ne bojim!“ — Te moške besede naj citajo uskoki in — sram jih bodi!

Slovenci!

Preteklo je 25 let, kar so slovenski narodnjaki ustanovili „Družbo sv. Cirila in Metoda“, ki naj ustanavlja in podpira narodne šole. Družba je doslej rešila že na tisoče slovenskih otrok potujenja.

Zdaj pa je krvni sovražnik začel uporabljati nova orožja: kupuje našo zemljo, naseljuje med nas nemške kmete, obrtnike, trgovce in uradnike. Vsa boljša mesta zaseda

tujec, ki izrablja potem svojo moč, da izneveri svoje podložne narodu.

Novemu nevarnemu orožju moramo zoperstaviti nov ščit in meč. Treba nam gospodarske-obrambne organizacije, ki bo čuvala slovensko grudo, v obmejnih krajih podpirala obrt in trgovino in ji skrbela za zaveden naraščaj.

Taka organizacija bodi „Branibor“, ki mu je c. kr. ministrstvo notranjih zadev pravkar odobrilo pravila.

Slovenci! Podpisani pripravljamo odbor Vas vabi, da pristopite društvu. Zaveda se, da so Slovenci preobloženi z narodnim davkom za društva, ki zaradi nove organizacije ne smejo vinarja izgubiti. „Branibor“ pa je taka potreba, da se žrtvam zanj ne moremo in ne smemo dalje izogibati.

Zavedamo se tudi, da „Branibor“ ne bo vršil čudežev. A tudi s skromnim posredovanjem bo odvrnil marsikatero nevarnost, ki grozi slovenskemu gospodarstvu.

Zato Vas vabimo k pristopu vse, ki vidite nevarnost, a vendar še gledate zaupno v bodočnost Slovenstva. Naš narod ni rojen poginu. Verujemo, da je življenja in napredka zmožen. Odbili bomo napade, če bomo žrtvovali in delali.

Naprej k temu delu in žrtvam!

Ljubljana, 1. vel. travna 1910.

Priljubljeni odbor „Braniborja“:

Aleksander Hudovernik, Andrej Senekovič, dr. Gregor Žerjav s. r.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

„Jubilejska samopomoč.“ Letni računi se bližajo, veliko članov je pa zaostalo s plačilom. V zadnji pošiljavi sem vsacemu označil tudi dolg poleg prispevka za slučaj Abram. Prosim, da vsi poravnajo svoja plačila, da zmorem račune skleniti. Predsednik.

Kranjsko.

Kamniško učiteljsko društvo ima svoj letošnji občni zbor dne 19. maja ob 2. uri popoldne v šolskem poslopju v Jaršah po navadnem dnevnem redu. Pred zborovanjem predava c. kr. okr. šolski nadzornik g. Fr. Gabrček o rabi in pisavi novih tiskovin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slovensko učiteljsko društvo za kočevski okraj ima v četrtek, dne 2. junija 1910, ob 10. uri popoldne v Ribnici svoj občni zbor.

Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Predavanje tovariša Viktorja Grčarja: Kulturna naloga naše šole z ozirom na socialni razvoj današnje dobe. 3. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo. 4. Volitev odbora.

Poverjenik Slov. Šol. Mat., tov. Fr. Stefančič, bo pobiral udnino za tekoče leto v zneskih po 4 K.

Vabimo k obilni udeležbi vse cenjene tovariše in tovarišice. Odbor.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico bo zborovalo dne 17. maja (binkoštni torek) ob pol 11. uri. Na dnevnem redu je nekaj važnih dopisov, ki zamore o njih sklepati te plenarni zbor.

V svrhu posvetovanja o nekaterih došlih predlogih se bo vršila ob 10. uri odborova seja.

Za polnoštevilno udeležitev prosi

odbor.

Učiteljsko društvo za brežiško-sevniški okraj je zborovalo dne 1. majnika v Dobovi. Udeležba je bila pitla, čeravno je bilo pričakovati, da se bodo 1. majnika vendar potrudili tovariši in tovarišice k zborovanju, saj bi bil to obenem lep izlet. Izmed dopisov je omenjati:

a) Okrožnico „Zveze“ z dne 22. marca glede poslovnega jezika pri uradnih konferencah. Tozadevni predlog bo stavil pri uradni konferenci tov. Mešiček.

b) Dopis „Soc. odseka“ z dne 12. aprila glede pogodbe, ki jo je sklenil s I. češko delniško zavarovalnico.

Tov. predsednik poroča glede roditeljskega pisma, da je „Učit. tiskarna“ tiskala že 5000 izvodov ter obenem razposlala na različna šol. vodstva po en iztis. Razposlalo se je 250 izvodov.

Upošteval je tudi ulogo na brežiški, sevniški in kozjanski okr. šol. svet ter na laško učit. društvo, da si omislijo rod. pismo.

Skleno se, da se brojavno čestita učit. društvu za celjski okraj ob priliki 40 letnice.

Prihodnje zborovanje se določi na 3. julija na Vidmu.

Dnevni red:

1. Zapisnik.
2. Društvene zadeve.
3. Poročilo predsedstva.
4. O hribolaztvu. Predava tov. Črnej.
5. Nove pesmarice. „Supan.“
6. Nasveti.

O zborovanju „Zveze“ dne 3. aprila v Celju je poročal delegat tov. Jamšek.

Nato sta predavala tov. Pečnik o prvem, tov. Jamšek pa o drugem konferenčnem vprašanju.

Ob koncu predlaga tov. Okorn, naj bi okr. šol. svet ukazal krajnim šol. svetom, da se ti naročijo na Slov. Šol. Matico. Sprejeto.

Učit. društvo za slovenski okraj je zborovalo dne 28. pret. m. ob obilni udeležbi.

Po običajnem pozdravu ter bodrilnih besedah: „Organizacija nad vse!“ se s prispevkom 5 K ugodi prošnji knjižničnega odbora mariborskih učiteljskih skupin, takisto dopisu Zveze glede prispevanja za brezplačne iztise „Učit. Tov.“, namenjene učiteljskim vnanjih učiteljskih zbornicah K 10.—. Dopisu okr. šol. sveta Slov. gradec, zadevajoč varstvo otroka, se odzovejo šolska vodstva s tem, da zahtevajo od okr. društva za varstvo otroka tozadevne tiskovine in jih izpolnjene vrnejo.

Tov. Fr. Vrečko nam je podal verno sliko delegacijskega zborovanja naše Zveze v Celju, prečital sprejete resolucije, ki jih naše društvo z obema rokama podpiše ter povzel s prisojeno mu zgovornostjo predavanje g. ravnatelja H. Schreinerja iz Maribora o Jelici Kellerjevi tako mikavno, da smo ga poslušali res z napeto pozornostjo ter se tako vsaj deloma udeležili, izrednega užitka izvrnega predavanja. — Hvala mu!

Pogodba s „Prvo češko“ se vzame na vedenje, se priporoča v uvaževanje, a se k pristopu nikogar ne sili po devizi: kjer si na boljšem, tam pristopi.

Odbor je ostal prejšnji, le vakantno mesto tajnika se poveri tovarišu nadučitelju Aleksu Altu. Par uric smo še veselo kramljali, svoji med svojimi, potem se pa razšli s prijetno zavestjo, da smo spet prinesli obolus na svoj žrtvenik ter si dali besedo, da se vidimo spet dne 21. maja ob 4. uri popoldne v Šmartinu pri Slovengradcu. — Na snidenje!

Učiteljsko društvo za Ptujski okraj

zboruje na binkoštni torek, 17. t. m., točno ob 10. uri dop. v Ptujski okoliški šoli s sledečim vporedom:

1. Dopisi.
2. Razgovori o konferenčnih vprašanjih.
3. Poročilo o Zvezinem zborovanju v Celju.

4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi: A. Ogorelec, t. č. predsednik.

Savjsko učiteljsko društvo ima v nedeljo, dne 22. t. m., ob 1. uri popoldne na Gomilskem občni zbor. Dnevni red: 1. Naznanila. 2. Poročilo tajnika in blagajničarja. 3. Volitev novega odbora. 4. Predlogi in nasveti.

K mnogobrojni udeležbi vabi:

Rud. Vrabl,

t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za šentlenartski okraj je zborovalo dne 1. maja t. l. pri Sv. Trojici v Sl. G. Krasni pomladanski dan je omogočil najboljše udeležbo.

Predsednik Josip Mavrič otvori zborovanje s presrečnim pozdravom vsem zborovalcem; posebno iskreno pa še pozdravlja velezaslužnega prof. g. Lavtarja s soprogo in hčerko ter mile goste iz sosednjih okrajev; vzpodbuja tovarišice in tovariše k vzajemnemu in živahnemu društvu delovanju — v katerem je naš spas.

Nato se prečita zapisnik o obnem zboru, dopis prof. Lavtarja, ki se je zadovoljno odzval odborovemu vabilu za predavanje, ter 17. in 18. okrožnica „Zveze“.

Z napeto pozornostjo so poslušali navzoči — izvečine bivši učenci predavatelja — zanimivo predavanje g. prof. Lavtarja, ki je v poldrugournem navdušenem govoru v jedrnatih potezah očrtal bistvo metode svojih najnovejših računice, sad dolgoletnega napornega in smotrnega dela.

V imenu društva predsednik najtopleje zahvali g. podavatelja z željo, da bi še dolgo vztrajal v svojem plodonosnem delovanju.

Predavanja tov. Pergerja o obči važnosti učit. organizacije se mora zaradi prekasne ure preložiti na prihodnje zborovanje v juniju pri Sv. Lenartu.

Goriško.

Goriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 28. aprila t. l. v Gorici v „Trgovskem domu“.

Predsednik tov. Ign. Križman pozdravlja navzoče učiteljsko, gospoda ravnatelja Bežka, gosp. šol. ravnatelja Juga in učiteljske ter otvori s tem zborovanje.

Tajnik tov. J. Rojic prečita zapisnik zadnjega zborovanja, in nato je predaval c. kr. okrajni šolski nadzornik, gospod Fran Finšger, o brezžičnem brzojavu, ki je velikanskega praktičnega pomena. Po predavanju se je predsednik tov. Ign. Križman prav toplo zahvalil gospodu nadzorniku za prezanjivo predavanje.

Nato se je prešlo k III. točki dnevnega reda: Učiteljska bolniška blagajna. Prečitalo se je pravila, ki jih je že upravni odbor odobril. Razmotrivalo se je točko za točko. Vnela se je bila precej živahna debata, v katero so posegli tovariši: Urbančič Al., Vendramin Fr., Medvešek P. in Urbančič J. — Od raznih nasvetov se je sprejel predlog tovarišice Krajnikove, namreč, da lahko tudi drugi člani pristopijo k zavarovanju, ki so v ožji zvezi z učiteljstvom (n. pr. matere, sestre etc). Sprejme

se tudi predlog tov. Merljaka: Vsak član ima pravico vlagati prošnjo do odbora Učiteljske bolniške blagajne za eventualne podpore.

K sklepu nasvetuje še tov. Medvešek, naj se obrne načelstvo Učiteljske bolniške blagajne do c. kr. okrajnih šolskih svetov, da bi tudi oni opozorili učiteljsko potom okrožnice na važnost tega društva, kar je bilo tudi soglasno sprejeto.

Po sprejetju pravil priporoča predsednik tov. Križman, naj bi se vse učiteljsko tesno oklenilo tega prekoristnega društva ter ga podpiralo vsestransko, ker le tako se posreči ta lepa ideja, in naša organizacija bo zopet za lep korak naprej.

Med predlogi se prečita okrožnica sežanskega učiteljskega društva, ki zadeva gosp. Jeretiča, trgovca v Gorici, in katerega okrožnico naj bi podpisalo tudi Goriško učiteljsko društvo. Temu je bil nasproten tov. Medvešek, ker je ta preostala in nasvetuje, naj se obrne še enkrat deputacija do omenjenega gospoda ter ga opozori na morebitne posledice.

Predsednik pa predlaga, naj se uvede rajše skejja, da prične goriško učiteljsko samo izdajati in naročati šolske potrebščine. Oba predloga sta bila z odobravanjem sprejeta.

S tem je bil dovršen dnevni red, in predsednik tov. Ign. Križman je zaključil zborovanje.

Poročilo in vabilo sežanskega učiteljskega društva. Kaj je neki, da se nihče nas ne zgleda? Nič čudnega! Imeli smo sicer dne 17. marca t. l. zborovanje v Repentabru, ki pa je ostalo brez odmeva. Tako je pač prav. Boljše je delo brez hvale, nego hvala brez dela. Vsaj ni bilo po zborovanju „konvencionalnih laži“; smo se jih — kot kaže — osvoobodili.

Evo post festum kratkega poročila o imenovanem zborovanju! Dež je opravičeval odsotnost nekaterih drugače zvestih naših tovarišev; nekaterih pa seveda ni na izpregled, tudi tedaj ne, ko bi solnce zasijalo od devetih strani! Oče, odpusti jim! Toda kateri pastir, ki izgubi izmed sto ovac eno, ne pusti devetdesetih in ne gre za izgubljeno ovco, dokler jo najde? Po tem zgledu ravnajmo tudi mi, dokler slednjega in slednje ne privabimo v društvo! Ne nehajmo, dokler ne zaposlimo vseh moči, ki nam jih nudi stvarstvo ter jih storimo koristne in delavne v okrilju svoje organizacije!

Kaj smo v Repentabru dobrega storili? Tovarišica Živčeva nam je podala prvi del svojega referata „Žena v razvoju kulture“. Ostali del poročila nam referentinja dolguje. Na predlog g. okr. šol. nadzornika M. Kanteta je društvo sklenilo, da položi tudi ono en kamen na zgradbo obrambnega sklada C. M. D. in plača v ta namen takoj 50 K, ostalo v treh letnih obrokih. Sklenilo je dalje, da se sestane k glavnemu zborovanju dne 19. maja v Sežani. Torej, tovariši!

Kdor odnese zdravo kožo mimo Halleyevega komete in kogar ne bo repatica preobčutno oplazila s svojim grozečim repom, ta naj ne zamudi zglasiti se naslednjega dne (19. t. m.) ob 10. uri v šolskem poslopju v Sežani, da se zopet enkrat vidimo iz obličja v obličje ter skupno osnujemo nov načrt za bodočnost. In če bi koga zadel komet tudi na sredo srca, se naj osreči in naj pride med kolege in kolegince; tam mu gotovo odleže bol — če je tudi srčna! Družba človeka vedri; vedrilo pa je zdravilo. Torej! — Po prebitem strahu pred kometom nam zapolje po žilah nova življenska moč, nova energija!

Pri zborovanju nam podajo: predsednik, tajnica in blagajnik svoja poročila. Tovarišica Eppichova predava nekaj o pedagogiki in moralu. Nato je volitev delegatov k zborovanju „Zaveze“, volitev novega odbora in predlogi. K sklepu morda še kaj na vrh.

Na snidenje torej, stari in mladi, zdravi in bolni, ženske, moške — vsi na noge! Vseh bi še enkrat videli radi. Zdj ko prekasni izvajala nas maj devetnajstega v Sežani se snidemo — kaj!? Odbor.

Srednješolski vestnik.

** Gospod Glowacky, ravnatelj c. kr. mariborske višje gimnazije, je jako soliden človek. V ponedeljek, dne 2. maja, se je vršil pogreb gimnazijca Klemenčiča. Slovenski dijaki so poprosili ravnatelja gimnazije, če bi jim dal dovoljenje, da bi smeli umrlemu tovarišu ob grobu zapeti slovensko žalostinko. Dobrodušni in nepristranski ravnatelj Glowacky pa je to nedolžno prošnjo kratkomalo — odbil. Ne vemo, kakšni motivi so vodili gospoda direktorja pri tem ukrepu. Saj vendar nemškimi dijakom nikdar ne prepove, da bi ob odprtem grobu nemškega dijaka ne smeli zapeti nemške nagrobnice. Ali se niti ob grobu ne odkrne ost nemškega birokratskega sistema? Kakšna mora biti vzgoja na takem zavodu!

** Slovenska zasebna nižja gimnazija v Gorici. V Gorici se je osnoval kurtorij, ki namerava že s prihodnjim šol. letom otvoriti zasebno nižjo gimnazijo. Preskrbel si je kurtorij za prostore, zagotovil učno osebje in imenoval za ravnatelja profesorja v p., šolskega svetnika Antona Santla.

** Na celovski gimnaziji stopi konec tekočega šolskega leta ravnatelj dr. Robert Latzel v pokoj.